KOMENTAR

SIMON MALMENVALL

Čas je za mir

O zemlje današnje Ukrajine ima bogato zgodovino. Ustrezno jo je obravnavati znotraj širše zgodovine vzhodnoslovanskega prostora. Politična in duhovna pot prednikov današnjih Ukrajincev, Rusov in Belorusov se je začela ravno v Kijevu s knezom Vladimirjem Svjatoslavičem, ki je ob koncu 10. stoletja sprejel krščanstvo. Od srednjega veka do moderne dobe je bilo območje Ukrajine pod pritiskom dveh tekmujočih sil, katoliške Poljske na zahodu in pravoslavne Rusije na vzhodu. Ker je večina prebivalstva ohranila pravoslavno različico krščanstva, so se skupne lastnosti z vzhodno sosedo simbolno izkazale za dolgoročnejše. Pomembno je ukrajinsko samobitnost oblikovalo obdobje kozakov, pripadnikov svobodnega vojaškega sloja. Ti so od sredine 17. do sredine 18. stoletja ob osrednjem Dnepru vzdrževali na pol samostojno državno tvorbo, ki je s svojo baročno kulturo obogatila takratno Rusko carstvo. Ukrajinci so moderno narodno zavest vzpostavili na začetku 20. stoletja. Pred tem je vladala dvojnost med Ukrajinci kot samostojnim narodom, kar je na primer zagovarjal pesnik Taras Ševčenko (1814–1861), in Ukrajinci kot Malorusi, regionalno skupino, ki naj bi bila ena od vej ruskega naroda, s čimer se je na primer istovetil pisatelj Nikolaj Gogolj (1809–1852).

Ozemlje sovjetske Ukrajine je s pripadajočimi institucijami služilo kot podlaga za samostojno državo po letu 1991. Zatem se je dobri dve desetletji spopadala z nejasno identiteto, kjer so bile opazne politične in kulturne razlike med dvema polovicama države, večinsko rusko govorečim in Rusiji bolj naklonjenim vzhodom in jugom ter ukrajinsko govorečim zahodnim in osrednjim delom. Takrat in kasneje so se pojavljali neuresničeni načrti o mednarodnopolitični nevtralnosti, dveh državnih jezikih in federativni ureditvi. Od družbeno prelomnega leta 2014, ko je Ukrajina vpeta v evropsko-ameriške povezave, so se identitetne razlike zmanjšale in ostale žive le v primeru Donbasa, ki se pretežno ozira k Rusiji. Načrtno se je uveljavilo etnično razumevanje naroda (Ukrajina kot država Ukrajincev), ki podpira enovitost države in obvezno rabo ukrajinskega jezika v javnem življenju. Takšno razumevanje se prenaša tudi na versko področje, kjer oblast podpira nacionalno Pravoslavno Cerkev Ukrajine, medtem ko je kanonična Ukrajinska pravoslavna Cerkev, nekoč povezana z moskovskim patriarhatom, v drugorazrednem položaju.

ZA OBSTANEK UKRAJINE JE V DANEM TRENUTKU NUJNA PREKINITEV OGNJA IN OBNOVITEV DRŽAVNOSTI V TRAJNEJŠIH OKVIRIH.

Kakor večkrat v preteklosti, se tudi sodobna Rusija do Ukrajine obnaša kot imperij in jo na podlagi svoje interpretacije geografsko-zgodovinskih okoliščin šteje pod lastno vplivno območje. Po mnenju ruskega vodstva pomeni prestop ukrajinskih oblasti na stran Zahoda ogrožanje »vitalnih interesov« Ruske federacije. Ta brez (jugovzhoda) Ukrajine ne more ostati imperij, medtem ko je na drugi strani prav Ukrajina nepogrešljiva za svetovno moč zahodnih sil, zlasti Združenih držav Amerike, saj omogoča obvladovanje ključnega dela vzhodne Evrope. Vojno, v kateri Ukrajina od leta 2022 (pravzaprav od 2014) brani svojo ozemeljsko celovitost, so tako velike sile izrabile za nadzor nad strateškim ozemljem, naravnimi bogastvi in finančnimi tokovi. Za obstanek Ukrajine je v danem trenutku nujna prekinitev ognja in obnovitev državnosti v trajnejših okvirih. Čas je za mir. Mir je pogoj za prihodnji proces sobivanja med Rusijo, Ukrajino in drugimi evropskimi državami, ki so bile in ostajajo neizogibno postavljene v medsebojno sosedstvo.